

សន្តិភាពសាធារណៈ
ស្តីពីសុខភាពសាធារណៈ

រោគសញ្ញាពិបាកផ្លូវដង្ហើម
បំប្លែង (សារ)

Massachusetts Department of Public Health, 305 South Street, Jamaica Plain, MA 02130
ក្រសួងសុខាភិបាលសាធារណៈ ក្នុងរដ្ឋម៉ាសាឈូសេត : លេខ ៣០៥ South Street, Jamaica Plain, MA ០២១៣០

តើជំងឺសារជាអ្វី?

សារ (SARS) ជាអក្សកាត់មកពីពាក្យថា រោគសញ្ញាពិបាកផ្លូវដង្ហើមដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ។ វាគឺជាជំងឺដែលឆ្លងដោយវីរុស។ អ្នកដែលកើតជំងឺសារនេះមានអាការៈក្អក ក្អក និង បញ្ហាលើផ្លូវដង្ហើម។ ជំងឺនេះត្រូវបានរកឃើញមុនដំបូងនៅខេត្ត ក្វាន់ទុង (ប្រទេសចិន) ហាណូយ (វៀតណាម) និង ក្រុង ហុងកុង ។

តើជំងឺសារឆ្លងយ៉ាងដូចម្តេច?

ជំងឺសារឆ្លងតាមការប្រាស្រ័យទាក់ទងគ្នាដោយស្ម័គ្រស្មាល។ ស្ម័គ្រស្មាលនៅពេលនេះ សំដៅទៅលើ ការនៅថែរក្សា ការរស់នៅដោយផ្ទាល់ជាមួយអ្នកដែលមានជំងឺពិបាកផ្លូវដង្ហើមនេះ ឬមួយ ប៉ះពាល់ជាមួយនឹងវត្ថុរាវ (ទឹកមាត់) នៃបុគ្គលដែលកើតជំងឺ សារ ។

អ្នកជំនាញខាងសុខាភិបាលគិតថា ជំងឺសារអាចឆ្លងភាគច្រើននៅពេលដែលនរណាម្នាក់ឈឺដោយជំងឺនេះ រួចក្រដាស ឬ ក្អក ដែលវិលវល់នៅក្នុងខ្យល់ ហើយអ្នកដទៃស្រូបយកវាចូលតាមការដកដង្ហើម។ ជំងឺនេះងាយនឹងឆ្លងនៅពេលមនុស្សណាម្នាក់ទៀតកំពុងឈឺស្រាប់ ។ ជំងឺសារនេះក៏អាចឆ្លងបានដែរ តាមរយៈការកាត់អាត់ ឬ ដោយការប៉ះទៅនឹងរបស់អ្វីមួយ ដែលជាបរិវារ ជំងឺសារ ។

តើជំងឺសារមានរោគសញ្ញាយ៉ាងដូចម្តេច?

ជាទូទៅ ជំងឺសារចាប់ផ្តើមពីការក្តៅខ្លួន ដែលលើសពី ១០០.៤ អង្សា F (ឬលើសពី ៣៨ អង្សា C)។ រោគសញ្ញាដំបូងដទៃទៀតរួមមាន : ឈឺក្បាល អារម្មណ៍ធុញថប់ ឈឺខ្លួនប្រាណ ការពិបាកដកដង្ហើម (ក្អក ក្រដាស ឬ ដកដង្ហើមផុតៗ)។ រោគសញ្ញាទាំងនេះកាន់តែធ្ងន់ធ្ងរទៅៗ ក្រោយពីរយៈពេល ២ ទៅ ៧ ថ្ងៃ។ អ្នកជំងឺសារខ្លះអាចវិវត្តទៅដល់ការក្អកស្ងួតធ្ងន់ធ្ងរ និង ពិបាកដកដង្ហើម ។

តើនរណាខ្លះ ដែលអាចចង្រ្កោះដោយជំងឺសារ?

- មនុស្សដែលបានធ្វើដំណើរថ្មីៗនេះ ទៅកាន់បណ្តាប្រទេស ដែលគេសំគាល់ថា ជំងឺសារកំពុងតែរីករាលដាល។
- មនុស្សដែលមានទំនាក់ទំនងដោយផ្ទាល់ជាមួយអ្នកជំងឺសារ។ ឧទាហរណ៍: អ្នកដែលរស់នៅជាមួយអ្នកជំងឺ ឬក៏ បុគ្គលិកពេទ្យដែលមិនពាក់ម៉ាស្កាការពារ (ដូចជា ស្រោមមាត់ ឬ ច្រមុះ) នៅពេលកំពុងថែរក្សាព្យាបាលអ្នកជំងឺសារ ។ រហូតមកទល់ពេលនេះពុំទាន់

មានសញ្ញាណាមួយបង្ហាញថានៅសហរដ្ឋអាមេរិក មានជំងឺសារនេះនៅឡើយទេ ។ មន្ត្រីសុខាភិបាលសាធារណៈកំពុងតែពិនិត្យមើលសភាពការណ៍នេះយ៉ាងហ្មត់ចត់បំផុត ។

តើធ្វើយ៉ាងម៉េច ដើម្បីការពារខ្លួនអ្នក?

- ចៀសវាងភាពស្និទ្ធស្នាលដោយផ្ទាល់ជាមួយមនុស្សណាដែលទើបត្រឡប់មកពីតំបន់គ្រោះថ្នាក់តិចជាង១០ថ្ងៃ ប៉ុន្តែ ករណីនេះ ធ្វើតែជាមួយបុគ្គលណាដែលកំពុងតែឈឺ ហើយមានរោគសញ្ញាថា បានឆ្លងជំងឺសារហើយ ។ (ពុំមានការចាំបាច់ណាមួយចៀសវាងនៅឱ្យឆ្ងាយពីបុគ្គលដែលទើបត្រឡប់មកពីតំបន់ផ្សេងៗ ហើយគ្មានរោគសញ្ញានៃជំងឺសារនោះទេ) ។
- ព្យាយាមនៅឱ្យឆ្ងាយពីបុគ្គល ដែលឆ្លងជំងឺសារ ហើយត្រូវពាក់ម៉ាស់ការពារ ឬក៏ បុគ្គលដែលបានឆ្លងជំងឺសារអាចពាក់ម៉ាស់ ដើម្បីកាត់បន្ថយនូវបរិមាណវិរុស ដែលហើរតាមខ្យល់ ដោយសារតែការក្អក ។
- លាងដៃឱ្យបានញឹកញាប់ជាមួយសាប៊ូ និង ទឹកក្តៅអ៊ុនៗ ។ ធ្វើយ៉ាងនេះអាចជួយទប់ស្កាត់ជំងឺសារ ក៏ដូចជា វិរុស និង បាក់តេរីដទៃទៀតដែរ ។ ការលាងដៃនឹងអាល់កុល រួចជូត វិច្ឆ័យឱ្យស្អាតក៏អាចជួយកាត់បន្ថយមេរោគជាប់នឹងដៃបានដែរ ។
- កុំព្យ៉ាច់ណីអាហាររួមគ្នា ឬ ប្រើប្រាស់របស់ព្យាបាលរួមគ្នា ជាមួយនឹងមនុស្សដែលមានជំងឺ ។ វិធានការណ៍នេះមានសារៈសំខាន់ក្នុងការទប់ស្កាត់នៃការចម្លងជំងឺសារ និងមេរោគដទៃទៀត ។

តើលោកអ្នកគួរតែចៀសវាងការទំនាក់ទំនងជាមួយសហគមន៍ការពារ ឬ មិត្តរួមផ្ទះកំដៅទើបមកពីការធ្វើដំណើរឆ្ងាយដែរឬទេ?

រហូតមកទល់ពេលនេះ គ្មានភស្តុតាងណាមួយដែលបញ្ជាក់បានថា បុគ្គលម្នាក់ដែលគ្មានរោគសញ្ញាជំងឺសារ អាចចម្លងជំងឺនេះទៅអ្នកដទៃបានទេ ហើយវាក៏ប្រហែលជាគ្មានដែរ ។ បុគ្គលណាដែលដោយ ដែលបានធ្វើដំណើរទៅកាន់តំបន់ផ្សេងៗ ហើយគ្មានរោគសញ្ញាទេនោះ ពុំចាំបាច់នៅឱ្យឆ្ងាយពីគេ ឬ ពិនិត្យរោគឡើយ ។ រោគសញ្ញាពិបាកដកដង្ហើមនៅក្នុងខ្លួនបុគ្គលម្នាក់ ដែលធ្វើនេះពុំបានធ្វើដំណើរទៅតំបន់គ្រោះថ្នាក់ ហើយពុំបាននៅជិត និង អ្នកជំងឺសារ អាចបណ្តាលមកពីជំងឺផ្លូវដកដង្ហើមធម្មតា ។ ជំងឺពិបាកដកដង្ហើមជាជំងឺមួយសាមញ្ញណាស់ ដូច្នេះជំងឺផ្លូវដង្ហើមភាគច្រើន ទោះជាមនុស្សនោះទើបត្រឡប់មកពីប្រទេសឆ្លងជំងឺសារក្តី ក៏មិនប្រាកដថាបានឆ្លងជំងឺសារដែរ ។

បើសិនជាទណ្ឌម្នាក់ឆ្លងជំងឺសារ តើពេលវេលាទើបចាប់ផ្តើមឈឺ?

រយៈពេលព្យាសន៍នៃជំងឺសារពី ២ ទៅ ៧ ថ្ងៃ ("រយៈពេលព្យាសន៍" មានន័យថា ជាពេលដែលចេញរោគសញ្ញា បន្ទាប់ពីឆ្លងមេរោគនៃជំងឺនេះហើយ) ។

មានរបាយការណ៍ខ្លះទៀតបាននិយាយថា រយៈពេលព្យាសន៍អាចស៊ីពេលដល់ទៅ ១០ ថ្ងៃ ដូច្នេះលោកអ្នក ដែលបានធ្វើដំណើរទៅតំបន់គ្រោះថ្នាក់ខ្ពស់ទាំងនោះ គួរតែត្រួតពិនិត្យមើលនូវរោគសញ្ញានេះដោយខ្លួនឯង (កំដៅឡើងលើសពី ១០០.៤ អង្សា F [ប្រលើសពី ៣៨ អង្សា C] និង មានរោគសញ្ញាផ្លូវដកដង្ហើមមួយឬច្រើន) ក្នុងរយៈពេល ១០ ថ្ងៃបន្ទាប់ពីចាក់ចេញពីតំបន់គ្រោះថ្នាក់ ។

បើសិនជាលោកអ្នកគិតថា នរណាម្នាក់ក្នុងគ្រួសាររបស់លោកអ្នកអាចឆ្លងជំងឺសារ (ដោយសារតែក្តៅខ្លួន ក្អក និងបញ្ហាដកដង្ហើម ដូចមនុស្សដែលមានរោគសញ្ញាឆ្លងជំងឺសារ) លោកអ្នកគួរតែពិគ្រោះជាមួយគ្រូពេទ្យជាបន្ទាន់។ អ្នកជំងឺគួរតែយកក្រដាសអនាម័យ គ្របមាត់ និង ច្រមុះនៅពេលក្អក ឬ ក្រដាស និង ចៀសវាងទៅជិតអ្នកដទៃទៀត ។

តើខ្ញុំអាចទទួលបានព័ត៌មានបន្ថែមទៅទីណាបាន?

- បើកមើលគេហទំព័រជំងឺសារ នៃមជ្ឈមណ្ឌលត្រួតពិនិត្យ និងការពារជំងឺ (មតក) www.cdc.gov/ncidod/sars/
- បើកមើលគេហទំព័រអង្គការសុខភាពពិភពលោក www.who.int
- ទូរស័ព្ទទៅកាន់ (មតក) តាមរយៈ (៨៨៨) ២៤៦-២៦៧៥ ភាសាអង់គ្លេស
(៨៨៨) ២៤៦-២៨៥៧ ភាសាអេស្ប៉ាញ
(៨៦៦) ៨៧៤-២៦៤៦ TTY
- ទូរស័ព្ទទៅក្រសួងសុខាភិបាលសាធារណៈ ក្នុងរដ្ឋម៉ាសាឈូសេត ផ្នែកជំងឺរាតត្បាត និងការបន្តាតាមរយៈ
ទូរស័ព្ទលេខ (៦១៧) ៩៨៣-៦៨០០ ឬបើកមើលគេហទំព័រ www.state.ma.us/dph

រៀបរៀងឡើងវិញ ថ្ងៃទី ៩ ខែ ឧសភា ឆ្នាំ ២០០៣